

HEPTAGENIA LONGICAUDA (STEPHENS, 1836)

Tekst – B. Koese (EIS-Nederland)

Recent gebruikte synoniemen: *H. flavipennis* (Dufour, 1841)

Herkenning

Heptagenia longicauda is een forse eendagsvlieg met twee lange staartdraden en heldere, gelige vleugels. Voor zekere identificatie van zowel de larven als de adulten moet een combinatie van detaillistische kenmerken worden bestudeerd. Voor het determineren van beide stadia kan Bauernfeind & Humpesch (2001) worden gebruikt. Voor het determineren van de adulten zie: Elliot & Humpesch (1983). Voor de larven zie: Eiseler (2005) en Elliot et al (1988).

Te verwisselen met

Heptagenia longicauda is te verwarren met alle andere vertegenwoordigers uit de familie Heptageniidae.

Levenswijze

Het enige Nederlandse exemplaar is gevangen in mei (Albarda 1889). Ook Haybach geeft mei op als vliegtijd in de Duitse deelstaat Rheinland-Pfalz. De dieren zijn éénjarig (Haybach 2006). De larven zijn herbivoor en leven van algen en detritus die van het sediment af worden geschraapt (Elliot et al. 1988).

Biotoop & ecologie

Grote rivieren. Over de ecologie van deze soort is zeer weinig bekend. Haybach (2006) beschrijft het voorkomen van de larf op uiteenlopende substraten, onder andere grote stenen in de oeverzone, in grindbanken en tussen aangespoelde stronken. Hoewel Haybach (2006) de soort vaak in dezelfde biotoop aantreft met de veel algemenere eendagsvlieg *H. sulphurea* lijken de soorten elkaar op lokaal niveau vrijwel uit te sluiten. Vooralsnog is niet duidelijk welke factoren de aan- of afwezigheid van de soort precies verklaren.

Inventarisatie

De larven zijn vermoedelijk het beste te verzamelen door de dieren los te woelen door tegen in het water liggende stenen te trappen en stronken te keren. De losgewoelde dieren kunnen worden opgevangen door een net in het verlengde van de stroomrichting te plaatsen. De volwassen dieren houden zich vermoedelijk op in nabijheid van de stroom waar ze met een insectennet uit de vegetatie kunnen worden gesleept.

Verspreiding in Europa

Bekend uit Midden en Zuid-Europa met uitzondering van Scandinavië (Haybach 2006). In Groot-Brittannië slechts driemaal gevonden, voor het laatst in 1933 (Bratton 1990). Na een lange periode van afwezigheid werkt *H. longicauda* in Midden-Europa aan een comeback, onder andere in de Donau (Dorn 1999), de Po in Italië (Buffagni 1998), de rivier de Fulda in de Duitse deelstaat Hessen (Siebert 1998) en de Luhe ten zuiden van Hamburg (Haybach 2006).

Verspreiding in Nederland

Uit Nederland bekend van één vrouwtje uit de 19^e eeuw bij Maastricht (Albarda 1889). Vooralsnog zijn er geen meldingen van deze soort uit de bovenloop van de Rijn (Scholl 2002), hoewel de soort zich hier via de Donau wellicht zou kunnen vestigen.

Trend

In Nederland uitgestorven, maar de soort zou zich bij verder herstel in omliggende gebieden mogelijk kunnen hervestigen.

Bedreigingen.

Geen. De soort is in Nederland uitgestorven.

Beheer

Geen gegevens bekend.

Kansen

Geen gegevens bekend.

Literatuur

- Bauernfeind, E. & U.H. Humpesch 2001. Die Eintagsfliegen Zentraleuropas (Insecta: Ephemeroptera): Bestimmung und Ökologie. Verlag des Naturhistorischen Museums Wien.
- Bratton, J.H. 1990. A review of the scarcer Ephemeroptera and Plecoptera of Great Britain. Research & survey in nature conservation, Peterborough.
- Buffagni, A. 1998. *Heptagenia longicauda*, nuova per l'Italia, nel fiume Po (Ephemeroptera Heptageniidae).
- Dorn, A. 1999. Einige bemerkenswerte Heptageniidae aus Bayern (Insecta: Ephemeroptera). *Lauterbornia* 37: 11-18.
- Elliot, J.M., U.H. Humpesch, T.T. Macan 1988. Larvae of the British Ephemeroptera. *Scientific Publications of the Freshwater Biological Association* 49: 1-144.
- Haybach, A. 2006. Die Eintagsfliegen von Rheinland-Pfalz (Insecta: Ephemeroptera). Naturhistorisches Museum Mainz.
- Mol, A.W.M. 1985. Enkele interessante en nieuwe Nederlandse haften (Insecta: Ephemeroptera) uit de provincie Limburg.
- Schöll, F. (red.) 2002. Das Makrozoobenthos des Rheins 2000. Internationale Kommission zum Schutz des Rheins, Koblenz.
- Siebert, M. 1998. Wasserinsekten im Hyporhithral und Epipotamal der Fulda, einst und jetzt. *Lauterbornia* 33: 53-83.